

बोदलकसा मध्यम प्रकल्प, ता. तिरोडा जि.
गोंदिया अंतर्गत धरण व वितरण प्रणालीच्या
विशेष दुरुस्तीच्या प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक: प्रमा-२०१९/ (प्र.क्र.१०८ /२०१९)/ सिं.व्य.(कामे)

मंत्रालय, मुंबई ४०००३२,

दिनांक: ११/०९/२०१९.

- वाचा :-** १. कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर यांचे पत्र क्र. जा.क्र. १४८२/ विपाविमां कातां-६(१) बोदलकसा म.प्र./प्रमाप्र/२०१९ दि. ०६/०२/२०१९
२. अधिक्षक अभियंता, भंडारा सिंचन मंडळ, भंडारायांचे पत्र क्र. जा.क्र.१६८०/भंसिमं/ तांशा ३/बो.व चो.वि.दु/२०१९ दि. ०२/०७/२०१९
३. शासन निर्णय-२०१७/५६६/१७/सिंव्य (कामे), दि. ३१/०८/२०१८
४. शासन निर्णय - संकीर्ण-२०१६/(२७/२०१६)/लपा-२ , दि.२६/०५/२०१७.
५. शासन निर्णय-संकीर्ण-२०१८/प्र.क्र.५५१/१७/सिंव्य (कामे) दि. २७/११/२०१८.

प्रस्तावना :-

गोंदिया जिल्ह्याच्या पश्चिम भागातील तालुका-तिरोडा येथील बोदलकसा मध्यम प्रकल्प हा स्वातंत्र्यपूर्व काळातील प्रकल्प असून सदर प्रकल्पाचे बांधकाम सन १९०५ ते १९१७ या कालावधीत पूर्ण करण्यांत आले आहे. बोदलकसा मध्यम प्रकल्प तिरोडा शहरापासून आग्नेय दिशेस तिरोडा - गोंरेगांव मार्गावर डावे बाजूस १७ कि.मी. अंतरावर आहे.

बोदलकसा मध्यम प्रकल्पाची एकूण साठवण क्षमता १६.४५४ दलघमी असून, या धरणास उजवा मुख्य कालवा व डावा मुख्य कालवा असे दोन मुख्य कालवे असून याचाभ तालुका तिरोडा ला लाभ मिळतो. सदर प्रकल्पांतर्गत २०.६० कि.मी. चा उजवा कालवा व १२.७४५ कि.मी. चा डावा कालवा असून ५३७१ हेक्टर क्षेत्रास सिंचनाचा लाभ होतो.

बोदलकसा मध्यम प्रकल्प हा ब्रिटीश कालीन असून प्रकल्पाला १०२ वर्ष पूर्ण झालेली आहेत. या प्रकल्पाची प्रकल्पीय सिंचन क्षमता ५३७१ हे. व करारनामा क्षेत्र ४१९५ हे. असून मागील पाच वर्षात सरासरी ३६४२ हे. क्षेत्रास सिंचन करण्यात आलेले आहे. प्रकल्पाची सिंचन क्षमता निर्मित असून सुध्दा मागील काही वर्षात प्रत्यक्ष सिंचन कमी होत असल्यामुळे विशेष दुरुस्ती प्रस्तावात प्रस्तावित असलेली कामे पूर्ण केल्यास करारनामा क्षेत्रापैकी उर्वरित ५५३ हे. सिंचन क्षेत्र पुनर्स्थापित होणार आहे. प्रकल्प १०२ वर्षे पूर्वीचे असल्यामुळे वितरण प्रणाली व त्यावरील बरेचशी बांधकामे तुटफुट झाले असल्यामुळे पाणी वाटप व व्यवस्थापन कामात अडथळा निर्माण होतो. प्रकल्पाचे मुख्य कालवे, शाखा कालव्याचे भरावामधील मातिकाम बऱ्याच ठिकाणी विस्कळित झालेला आहे. तसेच कालवा तलात गाळही साठलेला आहे. मागील १०१ वर्षापासून कालवा सतत वाहत असल्यामुळे त्यावरील बहुतांशी बांधकामे पूर्णतः /अंशतः क्षतिग्रस्त झाले असून त्यातून मोठ्या प्रमाणांत गळती होवून पाणी वाया जाते. पर्यायी कालव्याच्या पुच्छभागात पाणी पोहचविण्यांत फारच अडचणीला तोंड द्यावा लागतो. मागील काही वर्षात प्रकल्पावरील सिंचन क्षमता निर्मित असूनही प्रत्यक्ष सिंचन क्षेत्र कमी झाले आहे.

प्रकल्पावरील प्रस्तावित पाणी वापर संस्था स्थापित करून पाणीवापर संस्थास लाभक्षेत्र हस्तांतरीत करण्याआधी क्षतिग्रस्त मुख्य कालव्याचे मातिकामाचे काटछेद संकल्पीत काटछेदा

प्रमाणे पुनर्स्थापित करणे, अंशतः क्षतिग्रस्त बांधकामांची दुरुस्ती करणे व पूर्णतः क्षतिग्रस्त बांधकामांची पुर्नबांधणी करणे अत्यंत गरजेचे आहे. प्रत्यक्षात सिंचनात येणाऱ्या अडचणी व पाण्याला व्यय टाळण्याचे दृष्टीने विशेष दुरुस्ती व पुनर्स्थापणाचे काम तातडीने पूर्ण करणे आवश्यक असल्याबाबत महामंडळाने उपरोक्त संदर्भि पत्र क्र. १ व २ शिफारस केलेली आहे. तसेच विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर यांच्या नियामक मंडळ ठराव क्र.७४ मधील अ.क्र. ३ नुसार या कामास शिफारस केलेली आहे. त्यानुषंगाने बोदलकसा मध्यम प्रकल्पाचे वितरण प्रणालीच्या विशेष दुरुस्तीच्या प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

बोदलकसा मध्यम प्रकल्प ता. तिरोडा जि. गोंदिया अंतर्गत वितरण प्रणालीच्या विशेष दुरुस्तीच्या प्रस्तावास रु.३,२९,४५,३०८/- ३ % अनुषंगीक खर्च रु. ९३८८७८/- व १२ % GST रु. ३७५५५१२/- अशा एकूण रु. ३,७६,३९,६९९.००/- (रु. तीनशे शह्यात्तर लक्ष एकोणचाळीस हजार सहाशे नव्यान्नव फक्त) एवढ्या खर्चाचे प्रस्तावास संदर्भ क्र. ३ येथिल शासनाचे निर्णयान्वये विभागास दिलेल्या अधिकारांन्वये व आं. वि. स व उ.स. यांच्या सहमतीने खालील अटींच्या अधिन राहून सोबतच्या प्रपत्रानुसार प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

त्यानुषंगाने विषयांकित प्रस्तावास खालील अटींच्या अधिन राहून प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

१. शासन परिपत्रक क्र.प्रमा-२०१३/(७८५/१३)/सि.व्य.(कामे), ०१.०१.२०१५ मधील मार्गदर्शक सूचनांचे पालन करणे अभिलेखे ठेवणे व कार्यवाही करणे महामंडळावर बंधनकारक आहे.
२. शासन पत्र दि.०४/०६/२०१६ अन्वये तपासणी सूचीतील मुद्दे आर्थिक निकष मा. राज्यपाल यांच्या निर्देशानुसारनिधी खर्च करणे, दायित्व निर्मिती मर्यादेत राहण्यासाठी कामाचे दोन वर्षांचे नियोजन करणे याची संपूर्ण जबाबदारी महामंडळाची राहिल.
३. तांत्रिक मान्यतेपूर्वी बांधकामाचे सविस्तर सर्वेक्षण व संकल्पनावर आधारित तरतूद करण्याची संपूर्ण जबाबदारी महामंडळाची राहिल.
४. अंदाजपत्रकात गृहीत धरलेले आराखडे / संकल्पने दरसूची बाह्यबाबी व वहन अंतरे तपासून अंदाजपत्रकास सक्षमस्तरावर तांत्रिक मान्यता प्रदान करावी.
५. कालव्यातील गाळ काढणे, कालवा भराव व गवत झाडे / झुडपे काढण्याची कामे जलसंपदा विभागाच्या यांत्रिकी संघटनेकडे उपलब्ध मशिनरीद्वारे करावीत.
६. प्रस्तावीत कामांमुळे होणाऱ्या खोदकाम/ तोडफोड याद्वारे उपलब्ध होणारे बांधकाम साहित्याचा पूर्ण वापर करून बचत साधावी.
७. कामाचा खर्च उपलब्ध अनुदानातून प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेत व नियोजित वेळेत पूर्ण करण्यात यावा. सदरची कामे पूर्ण होईपर्यंत त्रैमासिक प्रगती अहवाल शासनास सादर करावा. काम पूर्ण झाल्यानंतर त्याबाबतचा पूर्णत्व अहवाल शासनास त्वरीत सादर करावा.
८. विषयांकित प्रशासकीय मान्यता अंदाजपत्रकातील तरतूदी, दर, वहनअंतर ,संकल्पन व इतर तांत्रिक निकष याबाबतची संपूर्ण जबाबदारी क्षेत्रिय मुख्य अभियंता व अधीक्षक अभियंता यांची राहिल.
९. सदर प्र.मा. अंदाजपत्रकातील कामांसाठी कोणत्याही प्रयोजनार्थ मंजूर प्रशासकीय मान्यतेच्या

मर्यादेबाहेर जाऊन, निधी वितरण अथवा अतिरिक्त खर्च करता येणार नाही. तसेच प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यतेची मंजूरी दिल्या नंतर पुन्हा सुधारीत प्रशासकीय मान्यता देता येणार नाही. या संदर्भात प्रचलित शासन निर्णय, CWC ची मार्गदर्शक तत्वे, वित्तीय अधिकार मर्यादा, विहित केलेली निविदा कार्यपद्धत याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्यात यावी.

१०. सदर दुरुस्तीचे काम झाल्यास ५५३ हे क्षेत्र पूर्ण स्थापित होणार आहे याची संपूर्ण जबाबदारी अधीक्षक अभियंता यांची राहिल.

११. सदर दुरुस्ती काम पूर्ण झाल्यानंतर प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रांतर्गत ५ पाणी वापर संस्था स्थापित करून लाभक्षेत्र हस्तांतरीत करणेची संपूर्ण जबाबदारी अधीक्षक अभियंता यांची राहिल.

१२. सदर अंदाजपत्रकात १२% वस्तु व सेवा कर गृहित धरण्यात आला आहे. तथापि, जलसंपदा विभाग सामाईक दरसूची सन २०१७-१८ मधील सर्वसाधारण टिप्पणी मुद्दा क्र. अ) १) नुसार प्रत्यक्ष वस्तु व सेवा कराची परिगणना करावी व त्यानुसार सक्षम स्तरावर तांत्रिक मान्यता प्राप्त करून घ्यावी.

१३. सद्यस्थितीत उपलब्ध निधीनुसार शासन निर्णय दि. १/८/२०१९ नुसार महामंडळाकडील विशेष दुरुस्ती / विस्तार व सुधारणा वर्क प्लॅनची किंमत अडीच पटीच्या मर्यादेपेक्षा जास्त होत असल्याने, अतिरिक्त निधी प्राप्त झाल्यानंतरच काम हाती घेण्यात यावे.

प्रस्तावित कामासाठी होणारा खर्च ४७०१ मोठे व मध्यम पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च, (११) विविध पाटबंधारे महामंडळांना भागभांडवली अंशदान (विस्तार व सुधारणा) ११ (०१) विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळास भागभांडवली अंशदान (कार्यक्रम)(४७०१ जे १५८) ५४, गुंतवणुका या मुख्य लेखाशिर्षखाली करावा व मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१६/२७/२०१६/लपा-०२, दि.२६/०५/२०१७ मध्ये विहित केल्यानुसार कामांच्या खर्चाबाबतीत रु. ५.०० कोटी पर्यंत प्रशासकीय मान्यता देण्याचे अधिकार आं.वि.स व उ.स. प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारान्वये यांच्या सहमतीने हा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

या कामास प्रदान करण्यात आलेली प्रशासकीय मान्यता सि.व्य.(कामे) कार्यासनाच्या नोंदवही क्र. २२ सन २०१९-२० मध्ये नोंदविण्यात आलेली आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा संगणक संकेतांक क्र. २०१९०९१११९४५३७६१२७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(रो.र. पोळ)

शासनाचे अवर सचिव

प्रत :-

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव,
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे कार्यालय,
३. मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.

४. मा.सभापती/उपसभापती, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
५. मा.विरोधी पक्षनेते, विधानसभा,मुंबई यांचे कार्यालय,विधानभवन, मुंबई.
६. मा.विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद ,मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई.
७. मा.मंत्री, जलसंपदा यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय,मुंबई,
८. मा. राज्यमंत्री, जलसंपदा यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
९. प्रधान सचिव (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहायक,जलसंपदा विभाग,मंत्रालय,मुंबई.
१०. सचिव (जसंव्य व लाक्षेवि) यांचे स्वीय सहायक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा),महाराष्ट्र राज्य,मुंबई.
१२. महालेखापाल-२ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा),महाराष्ट्र राज्य,नागपूर,
१३. कार्यकारी संचालक,विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर.
१४. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, नागपूर.
१५. आंतरवित्त सल्लागार व उपसचिव,जलसंपदा विभाग,मंत्रालय, मुंबई.
१६. अधीक्षक अभियंता, भंडारा सिंच मंडळ, भंडारा.
१७. कार्यकारी अभियंता, गोंदिया पाटबंधारे विभाग, गोंदिया.

शासन निर्णय क्रमांक: प्रमा-२०१९/ (प्र.क्र. १०८/२०१९)/ सि.व्य.(कामे), दि. ११/०९/२०१९. चे
सहपत्र

Bodalkasa Medium project

Recapulation sheet

Sub Head	Dam Works	Branch LBC & RBC 2	Total Amount
	(In Rs.)	(In Rs.)	(In Rs.)
C-Works			
Repair to earthwork and pitching of dam	502151		502151
Repair to waste weir	2551834		2551834
Structure Lining		497851	497851
Earth /work of Canal R.B.C.		10035906	10035906
Earth /work of Canal L.B.C.		7903903	7903903
D-Regulator			
Repair to head regulator	18551		
Construction of S.W.F.@ 12050 m on R.B.C		708663	708663
Construction of S.W.F.@ 14200 m on R.B.C		683925	683925
Providing & Fixing Measuring Devices C.T.F. on minors 4 No discharge upto 80 cusec		679448	679448
Providing & Fixing Measuring Devices C.T.F. on minors 6 No discharge up to 20 cusec		456285	456285
Providing & Fixing Measuring Devices C.T.F. on minors 1 No discharge upto 100 cusec		331090	331090
E-Falls सांडव्याची दुरुस्ती			
Re-Construction of Falls @ 14280 & 14300 on R.B.C		1683540	1683540

Re-Construction of Falls @ 7100 on L.B.C		678072	678072
F-RHT works			
Re-Construction of H.P.C.@ 1500m on R.B.C		938151	938151
Re-Construction of H.P.C.@ 16850m on R.B.C		308222	308222
Re-Construction of H.P.C.@ 8500m on L.B.C		257608	257608
Re-Construction of Out Lets on R.B.C. @ Rd 5905/L, 11240/L, 11645/L, 13190/R, 13720/R, 14110/R, 15110/R, 15700/R, 16500/R, 17800/L= 11 Nos		1113183	1113183
Re-Construction of Out Lets on L.B.C. @ Rd 2865/R, 6870/R, 7100/L, 8200/L, 9450/L (5 No)		353461	353461
Repairs to Out Lets on R.B.C. @ Rd 1190/L, 1250/L, 2040/L, 2790/L, 3620/L, 4290/L, 5880/L, 10300/L, 12650/R, 13450/R, 15640/R, 16425/R, 16600/R, 17380/R, 17450/R, 17756/R, 17960/L, 17970/R, 18340/R, 18500/R & 18795/R (21 No)		193315	193315
G-Bridges			
Construction of Protection Wall on Thaneqaon Minor of L.B.C.		1400782	1400782
Water User Association		1649367	1649367
Total	3072536	29872772	32945308
3 % ETP on work portion	92176.08	846702.15	938878.23
12% GST on work portion	368704.32	3386808.6	3755512.9
Gross Total	3533416	34106282.75	37639699.00

(रो.र.पोळ)
शासनाचे अवर सचिव